

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Kulp ilçesine bağlı Ağaçalı Mahallesi, geçmişten günümüze ipekböcekçiliği, koza üretimi ve kozadan ham ipek iplik üretiminin önemli merkezlerinden biri olmuştur. Geçmişte belde statüsünde bulunan Ağaçalı ve çevresinde sürdürülen bu üretim, yalnızca ekonomik bir faaliyet değil, aynı zamanda yüzyıllardır devam eden geleneksel üretim kültürünün ve bölgenin kültürel mirasının önemli unsurlarından biridir.

Kulp ve bağlı köylerinin, Türkiye'deki koza üretiminin önemli bir bölümünü karşıladığı; üretimin yaklaşık yüzde 70'inin Kulp ve çevresinde gerçekleştirildiği ifade edilmektedir. Türkiye'de koza ve ipek üreticilerinin örgütlendiği iki kooperatif birliğinden birinin Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde, diğerinin ise Bursa'da bulunması da ilçenin bu alandaki önemini ortaya koymaktadır.

İpekböcekçiliği aynı zamanda kırsal bölgelerde yaşayan küçük üreticilere ve özellikle kadınlara kendi evlerinde üretim yaparak gelir elde etme imkânı sağlamaktadır. Kulp ve çevresinde yaklaşık bin ailenin bu üretim faaliyetlerinden ekonomik katkı sağladığı, Ağaçalı ve çevre köylerde yaklaşık 20 kadının üretimin farklı aşamalarında çalıştığı, Kulp'taki üretim merkezinde ise yaklaşık 15 kişinin istihdam edildiği belirtilmektedir.

Kozadan elde edilen ham ipek, çeşitli işlemlerden geçirilmekte, doğal kök boylarla renklendirilmekte ve fular, eşarp, kravat gibi katma değeri yüksek geleneksel ürünlere dönüştürülmektedir. Bu yönüyle Kulp'taki üretim, kırsal kalkınma, kadın emeği, yerel istihdam, geleneksel üretimin korunması ve katma değerli ürünlerin geliştirilmesi bakımından önemli bir potansiyele sahiptir.

Ancak özellikle Çin ve Hindistan gibi ülkelerde daha düşük maliyetlerle gerçekleştirilen ipek üretimi karşısında Kulp'taki küçük üreticilerin maliyet ve pazarlama açısından rekabet etmekte zorlandıkları ifade edilmektedir. Üretimin kooperatiflerin ve küçük üreticilerin kendi imkânlarıyla sürdürülmeye çalışılması, bu kültürel ve ekonomik mirasın geleceği açısından ciddi riskler oluşturmaktadır.

Kulp'ta üretilen ipeğin ve geleneksel ürünlerin ulusal ve uluslararası pazarlara ulaştırılması, markalaşması, tanıtılması ve üreticilerin desteklenmesi halinde bölge ekonomisine önemli katkılar sağlanabileceği açıktır. Bu nedenle ipekböcekçiliğinin yalnızca tarımsal bir faaliyet olarak değil, aynı zamanda kırsal kalkınma, kadın istihdamı, kooperatifçilik, kültürel miras ve yerel ekonominin geliştirilmesi perspektifiyle ele alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Diyarbakır'ın Kulp ilçesi ve bağlı köylerinde yıllara göre koza üretim miktarı nedir? Türkiye toplam koza üretimi içerisindeki Kulp'un payı yıllara göre ne kadardır?
2. Kulp ve çevresinde ipekböcekçiliği ve koza üretimiyle geçimini veya ek gelirini sağlayan kaç üretici ve kaç aile bulunmaktadır? Bu üreticilerin kaç kadındır?

48677

3. Kulp'ta üretilen kozadan ham ipek ipliği elde edilmesi ve işlenmesine yönelik kaç tesis bulunmaktadır? Bu tesislerin üretim kapasitesi ve mevcut kapasite kullanım oranları nedir?
4. Kulp'taki ipekböcekçiliği ve koza üreticilerine Bakanlığınız tarafından son 10 yılda yıllar itibarıyla ne kadar destek verilmiştir? Bu desteklerin türleri ve tutarları nelerdir?
5. Kulp'ta üretim yapan küçük üreticilerin Çin, Hindistan ve diğer düşük maliyetli üreticiler karşısında rekabet gücünü artırmak amacıyla özel bir destek veya teşvik programı uygulanması planlanmakta mıdır?
6. Kulp ve çevresinde ipekböcekçiliği yapan üreticilere ücretsiz veya sübvansiyonlu dut fidanı, ipekböceği tohumu, teknik danışmanlık ve üretim ekipmanı desteği sağlanmakta mıdır? Sağlanmıyorsa böyle bir program oluşturulacak mıdır?
7. Kulp'ta üretilen ham ipeğin katma değerinin artırılması, fular, eşarp, kravat ve benzeri ürünlere dönüştürülerek markalaştırılması ve pazarlanması amacıyla Bakanlığınızın yürüttüğü veya planladığı bir proje bulunmakta mıdır?
8. Kulp'taki ipek üretiminin coğrafi işaret, yöresel ürün veya geleneksel ürün olarak tescillenmesi ve korunmasına yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
9. Kulp'taki ipekböcekçiliğinin, ilgili kurumlarla işbirliği içerisinde kültürel miras unsuru olarak korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla bir çalışma yapılması planlanmakta mıdır?
10. Kulp'taki kooperatiflerin üretim, işleme, paketlenme, markalaşma ve pazarlama kapasitelerinin artırılması amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı, Kalkınma Ajansı, KOSGEB ve diğer ilgili kurumlarla ortak bir destek programı oluşturulacak mıdır?
11. Kulp'ta üretilen ipek ürünlerinin Türkiye genelinde tanıtılması ve satışının artırılması amacıyla kamu kurumları, kamu iştirakleri ve kooperatifler aracılığıyla alım ve tanıtım mekanizmaları oluşturulması düşünülmekte midir?
12. Kulp'ta özellikle kadınların evlerinde gerçekleştirdiği ipekböcekçiliği ve üretim faaliyetlerinin kadın istihdamı ve kırsal kalkınma programları kapsamında ayrıca desteklenmesine yönelik bir çalışma yapılacak mıdır?
13. Kulp'ta üretilen doğal kök boyalı ipek ürünlerinin "doğal, geleneksel ve yerel üretim" niteliğinin ekonomik değere dönüştürülmesi, ulusal ve uluslararası fuarlarda tanıtılması ve ihracatının geliştirilmesi amacıyla Bakanlığınızın herhangi bir çalışması bulunmakta mıdır?
14. Kulp'taki ipek üretiminin sürdürülebilirliğini güvence altına almak amacıyla orta ve uzun vadeli bir "Kulp İpekböcekçiliği ve İpek Üretimi Eylem Planı" hazırlanması düşünülmekte midir?
15. Kulp'ta yüzyıllardır sürdürülen bu üretim geleneğinin korunması, üretici sayısının artırılması, gençlerin üretime kazandırılması ve yerel ekonominin güçlendirilmesi amacıyla Bakanlığınızca somut olarak hangi adımlar atılacaktır?